

АМОРТИЗАЦІЙНА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ В СИСТЕМІ ІНСТРУМЕНТІВ ПОДАТКОВОГО СТИМУЛЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОЇ АКТИВНОСТІ

Вступ. Поточна економічна ситуація в Україні, яка характеризується нестабільною динамікою основних макроекономічних змінних, обумовлює необхідність вжиття на всіх рівнях управління Державою заходів щодо нейтралізації негативних факторів як зовнішнього (криза на сході України) так і внутрішнього (децентралізація системи державного управління України) характеру. При цьому, особливої актуальності набувають дослідження, що спрямовані на сприяння процесу децентралізації державного управління та стимулювання регіонального розвитку України, які визначені основними пріоритетами поточної економічної політики України і орієнтовані на створення самодостатніх та економічно спроможних Об'єднаних територіальних громад. Відповідно, посилюється увага і до основних способів мобілізації державних фінансових ресурсів, їх прозорого розподілу у бюджетній системі України, а також джерел генерації прибутків, внутрішніх інвестиційних ресурсів у тому числі, у приватному секторі економічної системи України та ефективного і контрольованого їх розміщення. Значний інтерес викликають питання організаційно-правових умов створення додаткових центрів економічної активності в Україні на інноваційно-інвестиційній основі, модернізації та системного оновлення діючих, а також стабільності утворення фінансових ресурсів в Україні у приватному секторі. Одним із інструментів вирішення означених завдань є податкове стимулювання інвестиційно-інноваційної активності бізнесу в Україні, у тому числі, на основі удосконалення загальнодержавної амортизаційної політики України.

Аналіз досліджень та актуальність. Визначенню сутності амортизації та її впливу на ефективність діяльності підприємств присвячено велика кількість праць зарубіжних учених, зокрема Р. Багири, А. М. Бірмана, Д.П. Ботмана, Р.К.Гордона, М.Ф. ван Бреда, Дж. М. Кейнса, А.Д. Клемма, К. Маттерна, С.Дж. Меже, А.С. Литтлтона, Д. Рікардо, Д. Стоуна, Е.М. Сюррилея, В. Танхойзера, Е.С. Хендеріксена, К. Хітчинга, Г.Дж. Цукермана, Д. Чуа, И.Ф. Шера, П. Шома.

Дослідженню економічного змісту амортизації, формування та порядку її обліку, ролі амортизаційних відрахувань у процесі відтворення основних засобів, вибору методів нарахування амортизації, проблемам формування амортизаційної політики на мікрорівні, розробці науково-методичних засад уп-

равління процесом модернізації, поліпшення, оновлення основних засобів та з'ясуванню ролі амортизаційних відрахувань у фінансовому забезпеченні розвитку суб'єктів господарювання присвячено роботи багатьох вітчизняних вчених-економістів, таких, як Д.А. Баранов, В.Ф. Беседін, В.В. Бобко, В.Ю. Будавай, О.О. Буряк, Н.Г. Виговська, О. В. Галахова, О.С. Галушко, А.Л. Гапоненко, З.С. Дорогунцев, В.О. Касьянова, Р.М. Колегаєв, М.І. Кутер, Д.В. Луговської, Ф.В. Лутц, Ю.І. Любимцев, Г.А. Олександров, Ю. К. Ображей, П.А. Орлов, А.В. Сисоєв, Л.М. Солодовник, А.Е. Фукс, М.П. Хохлов, І.Д. Якушик та ін.

Так, М.І. Бондар та В.В. Бабіч, аналізуючи методику нарахування амортизації необоротних активів в системах оподаткування і бухгалтерського обліку з метою їх зближення (гармонізації), спрощення та реальності обчислення суми амортизації, відзначають актуальність проблеми гармонізації підходів до нарахування амортизації матеріальних і нематеріальних необоротних активів, а також підходи до визначення об'єкта амортизації; вартості, яка амортизується; строки експлуатації необоротних активів; методи нарахування амортизації та пов'язані з цим процесом питання [1-2].

А.М. Стельмашук, досліджуючи роль амортизаційних відрахувань у формуванні прибутку переробних підприємств АПК, а також у відтворенні та розвитку їх основного капіталу, переконує, що найбільш економічно обґрунтованим є виробничий метод нарахування амортизації (пропорційно обсягу продукції). Застосування методів амортизації, які передбачають нерівномірний розподіл нарахованих сум амортизаційних відрахувань за роками служби, доцільне в тому випадку, коли собівартість продукції, яка зростає у першій половині строку служби основного засобу за рахунок амортизаційних відрахувань, не перевищує реалізаційних цін на неї [3].

Н.С. Педченко та Л.А. Лугівська, розглядаючи амортизацію з погляду фіскального (податкового) підходу, обґрунтовують, що амортизаційний фонд не виконує в достатній мірі своєї основної функції щодо нагромадження грошових коштів для оновлення технічної бази виробництва. Тому ініціатором перебудови амортизаційної політики вітчизняних підприємств повинна стати держава, змінюючи декларативні норми у податковому законодавстві на реально діючі нормативи та рекомендації [4].

Н.М. Левченко та І.О. Воробйова, досліджуючи взаємозв'язок амортизаційної політики підприємства зі стратегією його діяльності, здійснюючи обґрунтування шляхів її оптимізації з метою створення умов більш повної реалізації відтворювальної функції амортизації, забезпечення ефективного та сталого функціонування підприємства в цілому, зазначають, що вибір амортизаційної політики залежить від цілей, які ставить керівництво підприємства. Основними критеріями вибору амортизаційної політики повинні бути стратегія розвитку підприємства та очікуваний термін корисного використання основних засобів [5].

Н.І. Демчук та Г.А. Ткаченко розкриваючи сутність амортизаційної політики та особливості її формування на сільськогосподарських підприємствах, обґрунтовують доцільність цільового використання амортизаційних відрахувань для переоснащення сільськогосподарських підприємств та підвищення їхнього техніко-технологічного рівня [6].

О.Г. Лищенко, обґрунтовуючи напрямки оптимізації амортизаційної політики підприємства з урахуванням наслідків зміни вартісного критерію основних засобів, пропонує чітко розділяти об'єкти на дві групи: *об'єкти*, що відповідають критеріям визнання основних засобів у податковому обліку, та *об'єкти*, які не відповідають таким критеріям, але є основними засобами у бухгалтерському обліку, зазначаючи, що застосування зміни вартісного критерію при формуванні амортизаційної політики підприємства дозволяє її оптимізувати та сприятиме ефективному використанню та відновленню основних засобів [7].

Н.В. Швець, розглядаючи проблемні питання амортизаційної політики підприємства та визначаючи можливі напрямки їх вирішення, зауважує, що амортизаційна політика потребує удосконалення з метою активізації інвестування технічного розвитку підприємств за рахунок власних джерел фінансування й створення амортизаційних фондів [8].

Ю.Ю. Мороз, оцінюючи наявні методичні підходи щодо побудови системи амортизаційної політики сільськогосподарських підприємств, визначення основних її елементів, що вимагають посиленого контролю в процесі моніторингу, пропонує максимально лібералізувати амортизаційну політику, у тому числі, на основі відмови від амортизаційних норм і встановлення меж амортизаційних періодів для повного відтворення меж амортизаційних періодів для повного відтворення основних засобів [9].

Л.В. Овод, аналізуючи основні науково-методичні підходи до формування ефективної амортизаційної політики промислових підприємств у нестабільному середовищі, зазначає, що механізм розрахунку амортизаційних відрахувань повинен регулювати розміри амортизаційних відрахувань та всю

систему амортизації основних засобів підприємства в такий спосіб і в тих межах, які залежать від конкретного стану майна, економіки суб'єкта господарювання для досягнення певної мети [10].

Однак, незважаючи на велику кількість наукових праць та значні досягнення у цій галузі знань, низка завдань, пов'язаних з оптимізацією амортизаційної політики лишається невирішеною. Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить, що автори приділяють увагу питанням обрання методів нарахування амортизації та зазначають, що сучасна амортизаційна політика не є дієвим інструментом регулювання діяльності суб'єктів [11-22].

Зокрема, дискусійними, причому інколи із протилежними точками зору, лишаються питання: трактування економічного змісту амортизації, що призвело до ототожнення зносу та амортизації; доцільності створення на підприємстві спеціального амортизаційного фонду та його цільового застосування визначення строків використання основних засобів; вибору оптимального методу нарахування амортизації. Решта питань, як то вплив амортизаційної політики на фінансову систему країни, динаміку відтворення основних засобів та поліпшення інвестиційного клімату, впливу на розподіл інвестиційних ресурсів між регіонами та/або видами економічної діяльності, залишаються недостатньо дослідженими.

Отже, питання амортизаційної політики, у тому числі щодо методів нарахування амортизації у бухгалтерському та податковому обліках зокрема, її впливу на макроекономічну динаміку, а також на формування стратегії розвитку підприємств на мікрорівні лишаються актуальними. Тому, амортизація як економічна категорія та складова фінансово-господарської діяльності підприємства завжди знаходиться в полі зору економістів-теоретиків та практиків із управління фінансами та економічним розвитком на макро- і мікрорівнях.

В умовах посилення невизначеності, що викликана кризовою ситуацією на сході України та політичною нестабільністю, а також, як наслідок, незадовільною динамікою темпів зростання основних макроекономічних змінних (низькі темпи зростання реального ВВП та висока інфляція) суб'єкти господарської діяльності в Україні потребують розробки та впровадження стратегій власного розвитку, що дозволятимуть активізувати внутрішні фінансові ресурси підприємства стимулюючи оновлення, модернізацію та розширення парку основних засобів у тому числі.

Постановка проблеми. Означені вхідні передумови дозволяють визначити та сформулювати мету дослідження, а саме, обґрунтування ролі амортизаційної політики у процесах розширеного відтворення і стимулювання інвестиційно-інноваційної активності суб'єктів господарювання за встановле-

ними на державному рівні пріоритетами розвитку економічної системи України. Досягнення поставленої мети передбачає виконання ряду завдань, а саме: узагальнити та проаналізувати основні теоретичні положення, що закладаються в основу розвитку амортизаційної політики; оцінити світовий досвід застосування амортизації для податкового стимулювання інвестиційно-інноваційної активності суб'єктів господарювання; визначити особливості амортизаційної політики України та оцінити її вплив на макроекономічну динаміку та формування рішень щодо розміщення інвестиційних ресурсів.

Виклад основного матеріалу. За своїм економічним змістом амортизаційні відрахування економічного активу відображають зниження його вартості за рахунок фізичного зносу, а також економічного (морального) старіння. Звичайно, амортизаційні відрахування нараховуються на активи, термін корисного використання яких перевищує один рік. Земля не підлягає амортизації, оскільки для більшості цілей її використання термін такого використання встановити неможливо. Відповідно до Міжнародного стандарту фінансової звітності (IAS) 16 «Основні засоби» амортизація основних засобів визначається як систематичний розподіл вартості активу протягом строку його корисного використання, а величина, що амортизується, визначається як фактична вартість активу або інша сума, що замінює фізичну вартість, за вирахуванням його залишкової вартості.

В ідеалі, механізм амортизаційних відрахувань має бути розроблений таким чином, щоб динаміка обсягів зменшення оподаткованого прибутку підприємств на суми амортизаційних відрахувань максимально відповідала динаміці реальної економічної амортизації цього активу, тобто, відображала зниження вартості активу в режимі реального часу. Однак, механізм амортизаційних відрахувань, який в режимі реального часу відслідковує реальне зниження вартості окремого активу, був би занадто складним в адмініструванні як на рівні підприємства, так і для контролюючих органів. В зв'язку з чим, на практиці використовують декілька основних методів обчислення амортизаційних відрахувань (лінійний та метод залишкової вартості) з прибутку до оподаткування, які в різних країнах можуть мати певні особливості [23].

Лінійний метод (*straight line, SL*) передбачає рівномірні відрахування амортизації протягом строку використання активу, що амортизується протягом розрахункового терміну його корисного використання. **Метод залишкової вартості** (*declining balance, DB*) передбачає виділення частки амортизаційних відрахувань від вартості активу шляхом множення фіксованої норми амортизації на балансову вартість активу. Суми амортизаційних відрахувань, що обчислюються за цим методом, звичайно, у пер-

ші роки його використання перевищують відповідні суми, що розраховувалися би за лінійним методом.

Виділяють також методи, які не набули широкого розповсюдження, зокрема:

1) **початкові відрахування**, за яким у перший рік до собівартості (валових витрат) включається значно більша сума амортизаційних відрахувань, а подальші роки вартість активу амортизується за лінійним методом або методом залишкової вартості;

2) **метод «суми цифр року»** (різновид методу залишкової вартості, за яким вартість активів щорічно амортизується із використанням норми, що щорічно лінійно зменшується;

3) **миттєве списання**, за яким вся вартість активу списується у рік введення його в експлуатацію;

4) **переключення**, за яким актив амортизується за методом залишкової вартості, а по досягненню певної межі (звичайно, визначеної спеціальним законодавством) балансової вартості починає застосовуватися лінійний метод [24-26].

У більшості країн світу амортизація розглядається як потужне внутрішнє джерело генерації інвестиційних ресурсів на основі зменшення частки податку на прибуток з одного боку, та, з іншого – в частині заохочення розміщення інвестиційних ресурсів із більш сприятливим режимом оподаткування на середньострокову перспективу у випадку використання спеціальних норм збільшення амортизаційних відрахувань в межах однієї юрисдикції за певними ознаками (географічні, зовнішньоекономічні – стимулювання експорту, соціальні – створення додаткових робочих місць за соціальними програмами тощо).

Одночасно із амортизацією, для капіталізації певних секторів економіки та стимулювання інвестиційної активності за пріоритетними для економіки напрямками (капіталізація та розвиток інфраструктури регіонів, депресивних зокрема, підтримка національних товаровиробників, експортерів та ін.), на практиці, у багатьох країнах світу використовуються так звані податкові інвестиційні знижки та податкові канікули [27-30]. В багатьох наукових виданнях податкову пільгу розглядають, як приховане субсидювання з бюджету, оскільки за інших рівних обставин, платники податку змушені були б розраховане податкове зобов'язання перерахувати до бюджету [31-33]. Відповідно, на практиці податкового адміністрування набули широкого поширення такі інструменти як спеціальні рахунки, на які платники перераховують нараховані, але не сплачені до бюджету кошти.

Пільгові режими оподаткування в частині залучення інвестицій отримали широке розповсюдження у багатьох країнах світу на різних континентах (звільнення від оподаткування, зниження податкової ставки, податкові канікули). Проте, у багатьох

дослідженнях з цих питань неодноразово наголошується, що для іноземних інвесторів більш значимими факторами при формуванні інвестиційних рішень розглядаються: інфраструктура, верховенство закону та трудові ресурси. При цьому, питання оподаткування не мають такого вирішального значення [34-37].

На переконання міжнародних експертів [38] у сфері оподаткування податкові пільги важко піддаються адмініструванню. Так, прибутки джерелом походження з юрисдикцій із загальним режимом оподаткування можуть спрямовуватися у юрисдикції із спеціальним пільговим режимом оподаткування (так звані вільні зони) із використанням інструментів трансфертного ціноутворення (питання більш широко розкривається в роботі [39]). Крім того, наявність зон із пільговим режимом оподаткування та надання відповідних повноважень контролюючим та дозвільним органам державного управління створює підґрунтя для розвитку корупції.

Проте, пільгові режими оподаткування активно використовуються у вигляді окремих підсистем у загальних системах оподаткування більшості країн світу, незважаючи на рівень розвитку їхніх економік та місце у міжнародній економічній системі.

Порівнюючи амортизацію у разі застосування спеціальних правил її обчислення (як то прискорена амортизація різних модифікацій) із звичайною інвестиційною податковою пільгою (звільнення, зменшена чи диференційована ставка, податкові канікули), слід наголосити на спорідненості економічної природи цих механізмів обчислення податкових зобов'язань платників податків, яка проявляється у зміні основних параметрів оподаткування, що визначають менший рівень податкового навантаження, ніж передбачає загальний режим оподаткування. Однак, прискорена амортизація має ряд суттєвих відмінностей, які доцільно враховувати при розробці пропозиції щодо податкового стимулювання інвестиційно-інноваційної активності (табл. 1).

Таблиця 1

Порівняння основних організаційно-правових характеристик прискореної амортизації та податкової інвестиційної пільги

Характеристика	Прискорена амортизація	Інвестиційна податкова пільга
Економічний зміст та сутність	Зменшення прибутку до оподаткування на підставі цільового (кваліфікованого) розміщення капітальних вкладень, обсяги якого визначаються балансовою вартістю та строком використання окремих складових парку основних засобів суб'єкта господарювання	Зменшення податкового зобов'язання за результатами його обчислення або зменшення (звуження) бази оподаткування
Механізм реалізації	Зменшення обсягів відрахувань визначається динамікою оновлення, модернізації та введення в експлуатацію засобів виробництва	Зменшення обсягів податкових зобов'язань пов'язане з розміщенням інвестицій у юрисдикціях та/або видах економічної діяльності із спеціальним режимом оподаткування
Зв'язок із результатами господарської діяльності	Відшкодування з бюджету перевищення витрат (собівартості) над доходами, що виникає у разі придбання (створення, модернізації) основних засобів, перекладається у дозволених пропорціях на майбутні податкові періоди	Відбувається миттєве відшкодування витрат, яке не пов'язане зі результатами господарської діяльності
Адміністрування	Відносно проста в адмініструванні як платником податку, так і контролюючими органами	Обумовлює певні ускладнення в адмініструванні та в частині прогнозування і мобілізації державних доходів
Вплив на господарську діяльність	Дозволяє точно обчислювати додаткові прибутки суб'єктів господарської діяльності та втрати доходів бюджетів держави різних рівнів у майбутніх звітних (бюджетних) періодах	Ефекти впливу податкових пільг на розвиток суб'єкта підприємницької діяльності важко передбачити; гарантовані втрати джерел фінансування бюджетних програм

Джерело: розроблено автором.

Аналізуючи норми та порядок нарахування амортизації для цілей оподаткування слід відзначити, що більшістю країн світу використовується лінійний метод нарахування амортизаційних відрахувань. Окремі країни використовують метод залишкової вартості та його модифікації. У більшості країн світу, поряд із спеціальними інвестиційними знижками застосовується прискорена амортизація із підвищуючими коефіцієнтами із різною диференціацією залежно від виду основного засобу та/або ко-

рисного строку його використання (табл. 2). Досить складна схема амортизації, головним чином за рахунок глибокої диференціації активів за терміном корисного використання та широкою класифікацією активів застосовується у США [40].

В Україні чинна система нарахування амортизації основних засобів, для цілей оподаткування у тому числі, зазнавала постійних удосконалень з моменту її створення, з часів набуття Україною незалежності. Так, професор І. Садовська виділяє 5 ета-

пів розвитку амортизаційної політики України [41]. Не вступаючи в дискусію із автором щодо періодизації та приймаючи її за основу, для цілей даної роботи доцільно уточнити основні характеристики

етапів, а також виключимо етап розвитку амортизаційної політики, який охоплює період часу до набуття Україною незалежності (табл. 3).

Таблиця 2

Методи і норми нарахування амортизації, що застосовуються в деяких країнах світу

Країна	Метод нарахування	Основні параметри нарахування
Австрія	Лінійний метод (ЛМ)	Будівлі (нерухоме майно): 2-2,5%, машини: 12,5%, торгові марки: 15 років
Бельгія	Лінійний метод (ЛМ) Подвійне зменшення залишкової вартості (ЗВ): норма амортизувань не може бути вищою 40% вартості придбання активу	Комерційна нерухомість: 3%, Промислова нерухомість: 5%, Механізми та обладнання: 20-33%, Рухоме майно: 20% Нематеріальні активи: не менше 5 років
Данія	ЛМ та ЗВ, ставка не перевищує вартість придбання більш ніж на 25% Прискорена – 15% від бази, ведеться окремих облік	Нерухомість: до 4% Кораблі: 20% Наземний транспорт (в т.ч. літаки, поїзди): 17% Лінії телекомунікацій, передачі електроенергії: до 7% Нематеріальні активи: ЛМ, до 11%
Китай	ЛМ, подвійне ЗВ, метод суми цифр року, прискорена амортизація	Нематеріальні активи: не менше 10 років
Німеччина	ЛМ та ЗВ	Будівлі: від 25 до 50 років, Нематеріальні активи – не менше 15 років
Португалія	ЛМ Метод, за коефіцієнтами: до 5 років: 1,5. 5-6 років: 2, Понад 6 років: 2,5	Офісні будівля: 2 % Промислові будівлі: 5% Електронне обладнання 20% Комп'ютери та програмне забезпечення: 33.33% Двигуни та верстати: 12.5% Оргтехніка: 20% Меблі: 12,5% Пасажирські транспортні засоби: 25%
Франція	ЛМ, ЗВ із корегуючим коефіцієнтом (3-4 роки: 1,5; 5-6 років – 2; понад 6 років: 2,5)	Будівлі: від 1 до 10% Обладнання та устаткування (інструментарій) : від 5 до 25% Споруди: від 5 до 10%
Фінляндія	ЛМ та ЗВ Подвійна норма для введених нових основних засобів	Будівлі: від 4 до 20% Машини та обладнання: 25%
Японія	ЛМ, ЗВ	Бетонні будівлі: від 21 до 50 років. Металеві будівлі: від 12 до 38 років. Системи електропостачання, опалення та освітлення: 15 років. Транспортні засоби: від 3 до 6 років (залежно від використання). Персональні комп'ютери: 4 роки. Телекомунікації: 6 років. Машини та обладнання: від 3 до 22 років. Патенти: 8 років. Програмне забезпечення: 3 або 5 років

Джерело: Worldwide Tax Summaries Corporate Taxes 2016/17 [Електронний ресурс]. – 2017. – Режим доступу: www.pwc.com/taxsummaries.

В Україні нарахування амортизації здійснюється протягом строку корисного використання об'єкта основних засобів, який встановлюється підприємством/установою при визнанні цього об'єкта активом (при зарахуванні на баланс), і призупиняється на період його реконструкції, модернізації, добудови, дообладнання та консервації.

Фінансовий результат до оподаткування збільшується на суму нарахованої амортизації основних засобів або нематеріальних активів відповідно до

національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності та зменшується на суму розрахованої амортизації основних засобів або нематеріальних активів. Розрахунок амортизації основних засобів або нематеріальних активів здійснюється відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності, крім «виробничого» методу.

Етапи розвитку амортизаційної політики України з часів набуття незалежності

Етап	Коротка характеристика етапу
1 етап (від 1991 р. до 01.07.1997 р.)	Формування системи амортизації в Україні в рамках розвитку системи оподаткування прибутку підприємств. Необхідність активізації амортизаційної політики визначено Указом Президента України від 19 липня 1996 р. «Про заходи щодо реформування інвестиційної політики в Україні». Кабінетом Міністрів України прийнята Постанова від 16 травня 1996 р. за № 523 «Про проведення індексаций балансової вартості основних фондів та визначення розмірів амортизаційних відрахувань на повне їх відновлення у 1996–1997 рр.». Підвищення середніх норм амортизаційних відрахувань (в 2-2,5 раза) і застосування нелінійних прискорених методів нарахування було впроваджено Постановою Кабінету Міністрів України від 6 вересня 1996 р. № 1075 «Про затвердження Положення про порядок визначення амортизації та віднесення амортизаційних відрахувань на витрати виробництва (обігу)»
2 етап (від 01.07.1997 р. до 01.07.2000 р.)	Законом України «Про оподаткування прибутку підприємств» №283/97-ВР від 22 травня 1997 р. змінено методологію обліку («собівартість» замінено «валовими витратами», класифікацію основних фондів та підхід до нарахування амортизації відповідно змінено норми амортизації). Запроваджено 3 групи основних засобів із єдиною формулою нарахування податкової амортизації за методом залишкової вартості. Утворено суттєві відмінності у податковому та бухгалтерському обліку нарахування амортизації.
3 етап (від 01.07.2000 р. до 01.07.2004 р.)	Практика вилучення частки амортизаційних відрахувань до Державного бюджету України. Указом Президента України від 07.03.2001 р. № 169/2001 затверджено Концепцію амортизаційної політики. Лишаються суттєві відмінності у податковому та бухгалтерському обліку нарахування амортизації
4 етап (від 01.07.2004 р. до 01.01.2011 р.)	Підвищуються щоквартальні норми амортизації кожної із груп основних фондів у розрахунку на податковий квартал. Впроваджено 4 група основних фондів. Лишаються суттєві відмінності у податковому та бухгалтерському обліку нарахування амортизації
5 етап (від 01.01.2011 р. до теперішнього часу)	Введено в дію Податковий кодекс України, яким передбачено ідентичний із П(С)БО №7 порядок обчислення. Визначення «основні засоби» замінено на «основні фонди». Встановлено мінімально допустимі терміни корисного використання об'єктів основних засобів для 16 груп основних фондів та 6 груп нематеріальних активів

Джерело: розроблено автором на основі періодизації професора І. Садовської.

Не підлягають амортизації та проводяться за рахунок відповідних джерел фінансування, зокрема, витрати на придбання/самостійне виготовлення та ремонт, а також на реконструкцію, модернізацію або інші поліпшення невиробничих основних засобів (не призначені для використання в господарській діяльності платника податку) [42].

В Україні амортизація основних засобів нараховується із застосуванням прямолінійного, кумулятивного та виробничого методів, а також зменшення залишкової вартості та прискореного зменшення залишкової вартості [43-44].

Зміст методів розрахунків обсягів амортизаційних відрахувань наведений у табл. 4.

Таблиця 4

Методи розрахунку обсягів амортизаційних відрахувань, які застосовуються для цілей оподаткування

Метод	Формула обчислення	Зміст
1	2	3
Прямо-лінійний	$AB = \frac{PB - LB}{СКВ}$	Річна сума амортизації визначається діленням вартості, яка амортизується, на строк корисного використання об'єкта основних засобів
Зменшення залишкової вартості	$AB = 3B \times C_{ав}$ $C_{ав} = \left(1 - \sqrt[k]{\frac{LB}{PB}} \right) \times 100\%$	Річна сума амортизації визначається як добуток залишкової вартості об'єкта на початок звітного року або первісної вартості на дату початку нарахування амортизації та річної норми амортизації, норма якої (у відсотках) обчислюється як різниця між одиницею та результатом кореня ступеня кількості років корисного використання об'єкта з результату від ділення ліквідаційної вартості об'єкта на його первісну вартість
Прискорене зменшення залишкової вартості	$AB = 3B \times PNA \times 2$	Сума амортизації визначається як добуток залишкової вартості об'єкта на початок звітного року або первісної вартості на дату початку нарахування амортизації та річної норми амортизації, яка обчислюється відповідно до строку корисного використання об'єкта і подвоюється

1	2	3
Кумулятивний	$AB = KK \times (PB - LB)$ $KK = \frac{ЧРКВ}{СРВ}$	Сума амортизації визначається як добуток вартості, яка амортизується, та кумулятивного коефіцієнта. Кумулятивний коефіцієнт розраховується діленням кількості років, що залишаються до кінця строку корисного використання об'єкта основних засобів, на суму числа років його корисного використання
Виробничий	$AB = \text{ФОП} \times \text{ВСА}$ $\text{ВСА} = \frac{PB - LB}{ЗРОВ}$	Місячна сума амортизації визначається як добуток фактичного місячного обсягу продукції (робіт, послуг) та виробничої ставки амортизації (результат діленням вартості, яка амортизується, на загальний обсяг продукції (робіт, послуг), який підприємство очікує виробити (виконати) з використанням об'єкта основних засобів)

Де АВ – амортизаційні відрахування; ПВ – первісна вартість основного засобу; ЛВ – ліквідаційна вартість основного засобу; СКВ – строк корисного використання основного засобу; Сав – ставка амортизаційних відрахувань; кра – кількість років корисного використання об'єкта; РНА – річна норма амортизації; КК – кумулятивний коефіцієнт; ЧРКВ – число років, що лишається до кінця строку корисного використання об'єкта основних засобів; СРВ – сума років корисного використання об'єкта основних засобів; ФОП – фактичний обсяг продукції; ВСА – виробнича ставка амортизації; ЗРОВ – загальний розрахунковий обсяг виробництва.

Джерело: Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 "Основні засоби": Наказ Міністерства фінансів України від 27.04.2000 р. № 92 (із змінами від 18.06.2015 р.) // Офіційний вісник України. – 2000. – № 21. – С. 99. – Ст. 871 (код акту 15919/2000).

В табл. 5 представлено структуру капітальних інвестицій в Україні за видами економічної діяльності за 2010-2016 рр. Як видно з таблиці, обсяги капітальних вкладень в економіку України за останні шість років у номінальному виразі зросли удвічі. Найбільші обсяги капіталовкладень, на рівні третини сукупного обсягу, традиційно припадають на промисловість, за підсумками 2016 р. вони склали 32,8%. Звертає увагу прискорене зростання інвести-

цій у сільське господарство, обсяги яких у сукупних обсягах капіталовкладень в економіку України зросли з 6,1% у 2010 р. до 14,1% у 2016 р. Поступово, але не такими випереджаючими темпами, зростають обсяги капіталовкладень у інші види економічної діяльності за виключенням будівництва, транспорту та торгівлі, частка яких у сукупному обсязі капітальних вкладень поступово зменшується.

Таблиця 5

Динаміка та структура капітальних інвестицій за видами економічної діяльності за 2010-2016 рр. та їх структура, %

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Усього, млн грн	180575,5	241286	273256	249873,4	219419,9	273116,4	359216,1
Сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство	6,1	6,8	6,9	7,4	8,6	11,0	14,1
Промисловість	30,7	32,6	33,5	39,0	39,3	32,1	32,8
Будівництво	16,5	13,3	14,9	16,3	16,4	15,9	12,4
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	10,3	10,0	9,0	8,9	9,4	7,6	8,3
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	10,7	10,6	11,9	7,4	7,1	6,8	7,0
Фінансова та страхова діяльність	3,2	2,5	2,7	2,7	2,8	2,4	2,1
Операції з нерухомим майном	5,5	6,1	4,5	5,4	5,1	4,4	5,5
Державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування	4,3	4,7	4,3	3,0	2,6	5,1	6,2
Освіта	1,0	0,9	0,5	0,4	0,4	0,6	0,6
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	1,1	0,9	1,0	0,7	0,6	0,9	1,2

Джерело: розроблено автором за даними Державної служби статистики України.

Незначна частка капітальних вкладень спрямовується на розвиток інфраструктури соціальної сфери. Наприклад, капітальні вкладення в освіту та

охорону здоров'я не перевищують і 2% сукупних капіталовкладень. Відносно стабільність демонструє частка капіталовкладень у операції з нерухомим

майном, фінансову та страхову діяльність. У той час, як капітальні вкладення у державне управління й оборону, а також обов'язкове соціальне страхування з 2014 р., тобто з моменту виникнення конфлікту на сході України, практично подвоїлися.

Представлена структура та динаміка капітальних вкладень при співставленні її основних пропорцій із співставними (відносними) показниками вартості основних фондів України дозволяє зробити висновки про динаміку інвестиційної активності суб'єктів господарювання України в розрізі видів економічної діяльності.

Як видно з табл. 6, за вартісними характеристиками в структурі основних засобів України домінують підприємства промисловості та транспорту. Решта видів економічної діяльності забезпечують

створення валової доданої вартості зі використанням менших обсягів основних засобів (у вартісному виразі).

У 2015 р. вартість основних фондів України за оцінками Державної служби статистики України становила на рівні 2011 р. з урахуванням, в середньому, 20% щорічного її зростання у номінальному виразі. Крім того, відбулися кардинальні зміни у структурі вартості основних засобів України в розрізі видів економічної діяльності¹.

Так, вартість основних засобів промисловості зросла більш ніж в три рази в структурі вартості основних засобів України в розрізі видів економічної діяльності, з 14,1% у 2014 р. до 50,3% у 2015 р., у той час як вартість основних засобів транспорту скоротилась майже у 4 рази, з 70,9% у 2014 р. до 18,6% у 2015 р.

Таблиця 6

Вартість основних засобів України, %

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Усього, млн грн	6648861	7396952	9148017	10401324	13752117	7641357
Сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство	1,7	1,6	1,5	1,5	1,2	2,8
Промисловість	16,6	15,1	17,5	16,8	14,1	50,3
Будівництво	0,9	0,9	0,8	0,8	0,5	0,8
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	1,6	1,7	1,5	1,2	0,9	1,8
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	57,4	62,5	61,6	61,6	70,9	18,6
Фінансова та страхова діяльність	0,8	0,1	0,4	0,5	0,4	0,7
Операції з нерухомим майном	12,0	10,4	9,7	6,3	3,9	8,7
Державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування	0,8	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0
Освіта	1,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	0,9	0,2	0,1	0,1	0,1	0,2

Джерело: розроблено автором за даними Державної служби статистики України.

Звертає увагу досить низька частка вартості основних засобів соціального значення, передусім освіти та охорони здоров'я (не досягає й 1% сукупної вартості основних засобів України), яка має тенденцію до падіння. В той же час, розглядаючи основні тенденції динаміки та структури валової доданої вартості в розрізі видів економічної діяльності України (табл. 7), слід відзначити більш рівномірний розподіл її часток. Так, підприємства промисловості в середньому створюють на рівні 20-21% валової доданої вартості України за рік. Підприємства сільського господарства забезпечують від 8 до 14 %

Причому, як і у випадку із капітальними вкладеннями (табл. 5), ВДВ, створена у сільському господарстві, зростає випереджаючими темпами.

В цілому, структура ВДВ виглядає більш стабільною, аніж структура капітальних вкладень та вартості основних засобів за видами економічної діяльності. Однак слід акцентувати увагу, що прискорення темпів інвестиційної активності за окремими видами економічної діяльності супроводжується зростанням ВДВ за цим видом діяльності (приклад – сільське господарство).

¹ Серед пояснень: криза на сході України та ймовірні статистичні похибки, що пов'язані з нею.

Таблиця 7

Валова додана вартість України за видами економічної діяльності, %

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Валова додана вартість в основних цінах, млрд грн	954,5	1122,6	1213,1	1283,8	1382,7	1689,4	2020,4
Сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство	8,4	9,5	9,1	10,0	11,7	14,2	13,7
Промисловість	21,6	21,3	21,1	19,2	19,8	19,6	20,6
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	6,6	7,6	6,7	6,3	5,7	5,6	6,4
Переробна промисловість	15,0	13,8	14,3	12,9	14,0	14,0	14,2
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	3,2	3,6	3,6	3,3	3,2	3,2	3,6
Водопостачання; каналізація, поводження з відходами	0,8	0,7	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Будівництво	3,7	3,5	3,2	2,9	2,7	2,3	2,5
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	16,2	17,2	16,6	16,5	16,9	16,2	16,4
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	8,7	9,2	8,1	8,1	7,3	8,0	7,7
Тимчасове розміщування й організація харчування	0,9	0,9	0,8	0,8	0,7	0,7	0,7
Інформація та телекомунікації	3,5	3,4	3,6	3,8	3,8	4,3	4,5
Фінансова та страхова діяльність	6,4	5,2	5,0	5,2	5,1	4,0	3,0
Операції з нерухомим майном	6,0	6,1	6,9	7,4	7,2	7,3	7,1
Професійна, наукова та технічна діяльність	2,9	2,7	3,5	3,7	3,4	3,3	3,4
Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	1,2	1,3	1,3	1,4	1,3	1,3	1,3
Державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування	5,2	4,8	4,9	5,3	5,7	5,6	6,0
Освіта	5,6	5,3	5,9	6,1	5,5	4,9	4,6
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	4,0	3,7	4,1	3,8	3,3	3,0	2,8
Надання інших видів послуг	0,9	0,9	1,0	1,1	1,0	0,8	0,9

Джерело: розроблено автором за даними Державної служби статистики України.

Висновки. Проведене дослідження дозволяє зробити висновки, що ідеальний механізм амортизаційних відрахувань має бути розроблений таким чином, щоб динаміка обсягів зменшення оподаткованого прибутку підприємств на суми амортизаційних відрахувань максимально відповідали динаміці реальної економічної амортизації цього активу, тобто, відображали зниження вартості активу в режимі реального часу.

У багатьох країнах світу застосовуються механізми податкового стимулювання інвестиційної активності суб'єктів господарювання залежно від спрямованості та географії розміщення інвестиційних ресурсів. Найбільш поширені – прискорена амортизація для цілей оподаткування та податкова інвестиційна пільга. Застосування підвищених норм амортизації (прискорена амортизація у різних модифікаціях) виявляється більш прийнятним механізмом податкового стимулювання інвестиційної активності суб'єктів господарювання в зв'язку із меншими ускладненнями в процесі адміністрування цього механізму, а також більш прозорим та прогнозованим у практичному застосуванні.

Аналіз динаміки основних макроекономічних змінних, що можуть охарактеризувати амортиза-

ційну політику України, дозволяє зробити висновки про відсутність прямої залежності між вартістю основних фондів та обсягами валової доданої вартості в розрізі видів економічної діяльності. Така залежність відслідковується при порівнянні динаміки капітальних вкладень та ВДВ, тобто зростання капітальних вкладень супроводжується відповідним зростанням ВДВ.

Серед подальших досліджень за проблематикою даної статті можна виділити розробки, що спрямовані на удосконалення амортизаційної політики України із основним акцентом на стимулювання інвестиційної активності в розрізі видів економічної діяльності та територій.

Література

1. **Бондар М.І.** Амортизація необоротних активів: облік та оподаткування / М.І. Бондар, В.В. Бабіч // Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки. – 2016. – №. 1 (55). – С. 33-34.
2. **Бондар М.І.** Визначення об'єкта оподаткування податком на прибуток із урахуванням різниць / М.І. Бондар, В.В. Бабіч // Фінанси України. – 2016. – №. 5. – С. 48-56.
3. **Стельмашук А.М.** Амортизаційний фактор у відтворенні

- основних засобів переробних підприємств АПК / А.М. Стельмахук // Інноваційна економіка. – 2014. – № 6. – С. 66-72. 4. **Педченко Н.С.** Амортизаційна політика підприємства в контексті реформування податкової системи / Н.С. Педченко, Л.А. Лугівська // Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Сер.: Економічні науки. – 2014. – № 6. – С. 74-74. 5. **Левченко Н.М.** Амортизаційна політика як складова стратегії діяльності підприємства / Н.М. Левченко, І.О. Воробйова // Інноваційна економіка. – 2014. – № 4. – С. 102-107. 6. **Демчук Н.І.** Амортизаційна політика як основа формування фонду відтворення основних засобів сільськогосподарських підприємств / Н.І. Демчук, Г.А. Ткаченко // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2015. – С. 65. 7. **Лищенко О.Г.** Оптимізація амортизаційної політики підприємства / О.Г. Лищенко, В.В. Півненко // Сталій розвиток економіки. – 2015. – № 4. – С. 70-75. 8. **Швець Н.В.** Амортизаційна політика підприємства: проблемні питання / Н.В. Швець // Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. – 2016. – № 6. – С. 199-202. 9. **Мороз Ю.Ю.** Моніторинг стану і розвитку амортизаційної політики в сільськогосподарських підприємствах / Ю.Ю. Мороз // Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки. – 2016. – № 2 (52). 10. **Овод Л.В.** Науково-методичні підходи до формування амортизаційної політики промислового підприємства / Л.В. Овод // Економіка і регіон. – 2015. – № 2. – С. 49-53. 11. **Чумаченко М.** Амортизаційні відрахування – суттєве джерело фінансування інвестицій підприємства / М. Чумаченко // Бухгалтерський облік і аудит. – 2004. – № 8. – С. 6-8. 12. **Хомин П.Я.** Амортизація: економічний зміст та методика відображення / П.Я. Хомин, І.М. Пиріг // Фінанси України. – 2007. – № 6 – С. 22-30. 13. **Сысоев А.В.** Амортизационная политика как фактор инвестиционного развития экономики / А.В. Сысоев // Проблемы прогнозирования, 2006. – № 1. – С. 61-70. 14. **Кутер М.И.** Амортизационная политика – элемент учетной политики организации в обеспечении финансовой стратегии собственника / М.И. Кутер, Д.В. Луговской, Р.И. Мамедов // Экономический анализ: теория и практика. – 2009. – № 29 (158). – С. 17-23. 15. **Житний П.** Концепція формування амортизаційної політики в умовах ринкової економіки / П. Житний // Бухгалтерський облік і аудит. – 2004. – № 3. – С. 13-17. 16. **Грінько А.** Амортизаційна політика підприємства / А. Грінько // Регіональні перспективи. – 2003. – № 4-5. – С. 177-179. 17. **Гроздев Ю.В.** Амортизаційний фонд як інструмент оновлення ресурсного потенціалу сільськогосподарських підприємств / Ю.В. Гроздев, О.М. Варченко // Економіка та управління АПК. – 2014. – №2. – С. 42-46. 18. **Галушко О. С.** Амортизаційна політика та її вплив на інноваційний розвиток підприємства / О. С. Галушко // Економічний вісник Національного гірничого університету. – 2011. – № 1. – С. 65-76. 19. **Дугієнко Н.О.** Економічна сутність амортизаційної політики та її основні скла-
- дові в період глобалізації / Н.О. Дугієнко, І.І. Колобердянюк // Вісник Запорізького національного університету. – 2009. – №1(4). – С. 122-130. 20. **Єрмолаєва М.В.** Фінансовий бухгалтерський облік амортизаційних відрахувань / М.В. Єрмолаєва, Ю.Д. Скиданенко // Наукові праці Полтавської державної аграрної академії. – Полтава : ПДАА, 2013. – Вип. 1 (6), т.3. – С. 128-132. 21. **Педченко Н.С.** Амортизаційна політика підприємства в контексті реформування податкової системи / Н. С. Педченко, Л. А. Лугівська // Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. – 2014. – № 6 (68). – С. 74-84. 22. **Соколова О.** Амортизаційна політика в системі антикризового регулювання економіки [Електронний ресурс] / О. Соколова // Вісник Національної академії державного управління при Президенті України. – 2012. – Вип. 1. – С. 187-195. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadu_2012_1_23; **Амортизаційна політика в Україні: проблеми і перспективи вдосконалення** / Є. Помилуко // Економічний аналіз. – 2011. – Вип. 8, ч. 1. – С. 157-160. 23. **Дэйл Чуа.** Норми амортизации / Пособие по налоговой политике/под редакцией Партасарати Шома. – Вашингтон, округ Колумбия: отдел налоговой политики, Управление по бюджетным вопросам, Международный валютный фонд, 1995. – 387 с. 24. **Surriley, Emil, M., Jr.,** “An Optimum Switching from Double-Declining Balance to Sum-of-the-Year-Digits Depreciation”, *Accounting Review*, Vol. 46, 1971, pp.574-582. 25. **Messere, C.J. and Gilroy J. Zuckerman.** “An Alternative Approach to Depreciation Switches”, *Accounting Review*, Vol. 56, 1971 pp. 642-652. 26. **Hulten, Charles R., Frank C. Wykoff,** “The Measurement of Economic Depreciation. / Depreciation, Inflation and the Taxation of income from Capital, ed. by Charles R. Hulten (Washington: Urban Institute Press, 1981), p. 81-125. 27. **Sustainable Development Strategy for the Usti region 2006–2020** [Текст] – Institute for Environmental Policy. – Praha, 2006. – 40 p. 28. **Герасимчук З.В.** Стимулювання сталого розвитку регіону: теорія, методологія, практика: монографія / Герасимчук З.В., Поліщук В.Г. – Луцьк: РВВ ЛНТУ, 2011. – 516 с. 29. **Податкові важелі та стимули розвитку господарських систем (теоретичні засади та практика використання): Монографія** [Текст] / В. Л. Андрущенко та ін.; [За заг. ред. В. Л. Андрущенко, В. М. Мельника]. – Ірпінь: ДПА України, Нац. ун-т ДПС України, 2006. – 209 с. 30. **Бандур С.І.** Сучасна регіональна соціально-економічна політика держави: теорія, методологія, практика [Текст] / Бандур С. І., Заець Т. А., Терон І.В. – К.: РВПС України НАН України – ТОВ “ПРИНТ ЕКСПРЕС”, 2002. – 250 с. 31. **Дейл Чуа.** Налоговые стимулы. / Пособие по налоговой политике/под редакцией Партасарати Шома. – Вашингтон, округ Колумбия: отдел налоговой политики, Управление по бюджетным вопросам, Международный валютный фонд, 1995. – 387 с. 32. **Vito Tanzi and Parthasarati Shome,** “The Role of Taxation in the Development of East Asian Economies” // *The Political Economy of Tax Reform*, ed. by Takatoshi Ito and Anne

O.Krueger (Chicago: University of Chicago Press, 1992), pp. 31-65. 33. **Mintz, Jack M.** and Thomas Tsiopoulos. Corporate Income Taxation and Foreign Direct Investment in Central and Eastern Europe, Foreign Investment Advisory Service, Occasional Paper №4 (Washington, World Bank, 1992). 34. **Klemm, Alex** and Stefan van Parys, 2009, "Empirical Evidence on the Effects of Tax Incentives," IMF Working Paper 09/136 (Washington: International Monetary Fund). 35. **Keen, Michael** and Mario Mansour, 2010a, "Revenue Mobilization in sub-Saharan Africa: Challenges from Globalization I-Trade Reform," Development Policy Review, Vol. 28, pp. 552-71. 36. **Dharmapala, Dhammika** and James R. Hines Jr., 2009, "Which Countries Become Tax Havens?" Journal of Public Economics, Vol.93, pp. 1058-068. 37. **Van Parys, Stefan** and Sebastian James, 2009, "Why Tax Incentives May Be an Inefficient Tool to Encouraging Investment? The Role of the Investment Climate," mimeo (Washington: World Bank). 38. **Мобілізація доходів в розвиваючихся країнах - 8 Марта 2011 года / за ред. Карло Котарелли. - МВФ. - С. 45 - 102 с. - Електронний ресурс - 2017. - Режим доступа: <http://www.imf.org/>. 39. **Столяров В.Ф.** Становлення та розвиток офшорної діяльності резидентів України (в контексті аналізу світового досвіду антиофшорного регулювання) / В.Ф. Столяров, В.І. Островецький // Економічний вісник Донбасу. - 2016. - № 1 (43). - С. 68-82. 40. **U.S. MASTER™ DEPRECIATION GUIDE 2015.** - Wolters Kluwer. - Chicago - 1250 p. [Електронний ресурс]. - 2017. - Режим доступа: www.CCHGroup.com. 41. **Садовська І.** Історичний аспект формування амортизаційної політики України [Електронний ресурс] / І. Садовська, А. Воздіган. - Режим доступа: http://sophus.at.ua/publ/2014_12_16_lutsk/sekciya_1_2014_12_16/istorichnij_aspekt_formuvannja_amortizacijnoji_politiki_v_ukrajini/74-1-0-1135. 42. **Лист** Державної фіскальної служби України від 05.01.2017 р. № 76/6/99-99-15-02-02-15. 43. **Податковий кодекс України** від 02.12.2010 № 2755-VI (зі змінами від 23.03.2017, № 1989-VIII від, ВВР, 2017, № 17, ст.215) // Відомості Верховної Ради України від 08.04.2011 р., № 13, / № 13-14, № 15-16, № 17 /, стор. 556, стаття 112. 44. **Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 "Основні засоби":** Наказ Мінфіну України від 27.04.2000 р. № 92 (із змінами від від 18.06.2015 // Офіційний вісник України. - 2000. - № 21. - Ст. 871.**

Островецький В. І. Амортизаційна політика України в системі інструментів податкового стимулювання інвестиційно-інноваційної активності

У статті розкривається роль амортизації у процесах розширеного відтворення та стимулювання інвестиційно-інноваційної активності суб'єктів господарювання. Узагальнено і проаналізовано основні

теоретичні положення та світовий досвід застосування амортизації для податкового стимулювання інвестиційно-інноваційної активності суб'єктів господарювання. Визначено особливості амортизаційної політики України в системі інструментів державного регулювання економіки України та здійснено оцінку її впливу на макроекономічну динаміку. Обґрунтовано основні напрями подальших досліджень щодо розвитку стимулюючої функції амортизаційної політики в Україні на інвестиційно-інвестиційній основі.

Ключові слова: амортизація, основні засоби, податки, бюджет, інновації, інвестиції, валова додана вартість.

Островецький В. И. Амортизационная политика Украины в системе инструментов налогового стимулирования инвестиционно-инновационной активности

В статье раскрывается роль амортизации в процессах расширенного воспроизводства и стимулирования инвестиционно-инновационной активности субъектов хозяйственной деятельности. Проанализированы основные теоретические положения и мировой опыт применения амортизации для налогового стимулирования инвестиционно-инновационной активности субъектов хозяйственной деятельности. Определены особенности амортизационной политики Украины в системе инструментов государственного регулирования экономики Украины и осуществлена оценка ее влияния на макроэкономическую динамику. Обоснованы основные направления дальнейших исследований по развитию стимулирующей функции амортизационной политики в Украине на инвестиционно-инвестиционной основе.

Ключевые слова: амортизация, основные средства, налоги, бюджет, инновации, инвестиции, валовая добавленная стоимость.

Ostrovetsky V. Depreciation policy in Ukraine in the system of tax incentives for investment and innovation activity

The article is considered the role of depreciation in the processes of expanded reproduction and stimulation of investment and innovation activity of business entities. The main theoretical positions and world experience of using depreciation for tax incentives for investment and innovation activity of business entities are analyzed. Specific features of the depreciation policy of Ukraine in the system of instruments of state regulation of the economy of Ukraine are determined and its impact on macroeconomic dynamics is assessed. The main directions of further research on the development of the stimulating function of depreciation policy in Ukraine on investment and investment basis are substantiated.

Keywords: depreciation, fixed assets, taxes, budget, innovations, investments, gross added value.

Стаття надійшла до редакції 05.06.2017
Прийнято до друку 22.06.2017